

Byrådet
Aarhus Kommune
Rådhuset
8000 Aarhus C

ÅUF / Februar 2014

Indstilling om sund skolemad

Børn og Unge-byrådet 2013/2014

1. Resumé:

Børn og Unge-byrådet i Aarhus har fra introduktionen i oktober haft et meget stort engagement vedrørende sund skolemad for alle. Efter at have diskuteret emnet i løbet af de første møder, er Børn og Unge-byrådet kommet frem til, at der allerede er mange gode og fremsynede initiativer på skolemadsområdet både på lokalt og kommunalt plan.

Efter Børn og Unge-byrådets overbevisning mangler der, at skolerne får det sidste skub til at give mulighed for at præsentere et mere spændende sundt og grønt tilbud til de mange skoleelever, der hver dag køber mad i folkeskolernes kantiner.

Derfor indstiller Børn og Unge-byrådet fem beslutningspunkter til Aarhus Byråd, der efter vores bedste overbevisning vil være med til at give dette løft til skolemaden i Aarhus kommune.

2. Beslutningspunkter

1. Alle skoler skal have et kantineudsalg. Skolerne støttes med anlægsmidler, de steder som mangler
2. Kommunen skal give penge til skolernes drift af kantinen, så kantinepersonalets løn er dækket af skolen og ikke af overskud fra maden
3. Hver skole skal give adgang til gratis koldt vand for eksempel ved vandfontæner på skolerne
4. Skolerne skal lave madplaner med ernæringsoversigt og sikre et madudbud til alle uanset religion, allergier og vegetarer
5. Økologi og dansk produceret mad skal i videst muligt omfang benyttes, men prisen må ikke blive for høj

Børn og Unge-byrådet i Aarhus består af 31 unge i alderen 13 til 17 år og beskæftiger sig med alle spørgsmål, der vedrører børn og unge i kommunen. Ungebyrådet er organiseret i et partnerskab mellem Århus Ungdommens Fællesråd (ÅUF) og Magistratsafdelingen Børn og Unge.

Aarhus Kommunes Børn & Unge-byråd

C/O ÅUF

Sankt Nicolaus Gade 2

DK-8000 Aarhus C

tlf. +45 8613 8911

Web: www.ungebyraad.dk

E-mail: ungebyraad@ungebyraad.dk

3. Baggrund

Ad 1)

Den nye skolereform i Aarhus kommune kommer til at betyde, at skoleelever skal befinde sig på skolerne i længere tid end tidligere. Derfor ser Børn og Unge-byrådet det som vigtigt, at udbuddet af skolemad, der tilbydes på skolerne, følger med den ændrede struktur. Denne mulighed er særligt vigtig, da Børn og Unge-byrådet konstaterer, at de ældste elever i folkeskolen ikke spiser medbragte madpakker. Det reelle alternativ til spændende og velsmagende mad i kantinerne er, at eleverne - som i dag - køber chips, kanelgifler, junkfood og energidrikke i en nærliggende kiosk eller supermarked.

For at skoleelevernes læring kan være så optimal som muligt, i løbet af den forlængede skoledag, ser Børn og Unge-byrådet det som meget vigtigt, at der, ud over frokosten, som minimum er mulighed for at købe sig et mellemmåltid som fx frugt og nødder.

Derfor foreslår Børn og Unge-byrådet, at der på skoler, hvor der i dag ikke er et kantineudsalg, bevilges anlægspenge fra kommunen til at etablere et sådant.

Ad 2)

En sund, spændende og grøn frokost vil formentlig være dyrere i indkøb og produktion end de bake-off produkter, som mange skoler tilbyder i dag. For at det er muligt for alle elever at kunne få råd til den mere spændende og sunde mad i den længere skoledag, foreslår Børn og Unge-byrådet, at udgifterne delvist dækkes af skolens budget, så fx lønudgiften til selve kantineudsalget ikke dækkes af prisen på maden.

Børn og Unge-byrådet, foreslår at kommunen afsætter et beløb til at støtte skolerne i denne ekstra udgift.

Ad 3)

Børn og Unge-byrådet oplever, at eleverne på folkeskolerne, i nogle tilfælde, skal ud på toilettet for at hente drikkevand. Eleverne fortæller eksempler på, at vandet de henter fra vandhanen kan være grumset eller mere aktuelt lunkent, og derfor har en dårlig bismag. Børn og Unge-byrådet har erfaret, at eleverne i stedet køber læskedrikke i den nærmeste butik, kun drikker den halve liter de måske har med hjemmefra, eller endnu værre overhovedet ikke får drukket væske i løbet af dagen. Dette er et problem, der kan medføre hovedpine og koncentrationsbesvær, og sandsynligvis vil blive værre ved skolereformens længere skoledage.

Derfor foreslår Børn og Unge-byrådet, at der skal være adgang til koldt og rent vand på alle skoler i Aarhus. Et løsningsforslag kunne være vandfontæner, som der er på visse skoler,

men hovedmålet er at sikre rent og koldt vand til alle.

Ad 4)

Børn og Unge-byrådet oplever, at et stort problem blandt unge er en manglende forståelse for, hvad forarbejdet mad indeholder, og hvad der er sundt. Hvis børn og unge mangler viden og information om hvad der er det sunde valg, er det svært at klandre dem for ikke aktivt at vælge sund skolemad i kantinen.

For at forbedre unges information om sund skolemad, foreslås en oversigt over ingredienser og energifordeling i alle forarbejdede produkter i kantinerne. Det er Børn og Unge-byrådets opfattelse, at en sådan oversigt vil være med til at holde skoleelever fra den mest usunde mad.

En positiv effekt af øget oplysning om madens indhold er, at man giver folk, der er vegetarer, allergikere eller har religiøse hensyn mulighed for at orientere sig om hvilken mad de kan indtage. Det er vigtigt for Børn og Unge-byrådet, at der sikres et sundt og varieret udbud af mad for alle i kantinerne.

Ad 5)

For Børn og Unge-byrådet er det en prioritet, at skolerne serverer mad med økologiske og danske ingredienser når det er muligt. Derfor ser Børn og Unge-byrådet også med meget positive øjne på byrådsbeslutningen om 60 % økologi i alle folkeskoler inden 2020. I den forbindelse er det dog vigtigt for Børn og Unge-byrådet, at have fokus på, at økologi ikke bliver en stopklods for at tilbyde eleverne skolemad til fornuftige priser. Man kan se på Randers Centralsygehus, at det kan lykkes at omlægge næsten al produktion til økologi uden prisstigninger.

4. Den forventede effekt:

Børn og Unge-byrådet har i sit arbejde med sund skolemad, haft et særligt fokus på folkeskolereformens konsekvenser for skoledagens længde. Ændringen i skoledagens længde påvirker hvilket udbud af mad og drikke børn og unge har behov for at indtage. Det er Børn og Unge-byrådets vurdering, at sund og spændende mad i skolernes kantiner, adgang til rent og koldt drikkevand og mellemmåltider, ikke kun vil gavne sundheden blandt eleverne. Det vil også have en stor positiv effekt på elevernes læring. Derfor er det vigtigt at sætte ind allerede nu, så det ikke bliver et problem når folkeskolereformen træder i kraft.

5. Ressourcer

Børn og Unge-byrådets forslag hviler ikke i sig selv og Børn og Unge-byrådet foreslår Aarhus Byråd at sætte penge af til dels:

- Anlæg af kantineudsalg, de steder, det ikke findes i dag.
- Tilskud til driften af kantinerne, så de kan tilbyde bedre mad af bedre råvarer
- Indkøb af vandfontæner eller lignende til de skoler, som har en dårlig kvalitet i vandhanevandet.